

საქართველოს ჟურნალი — 6 მან., თვეში — 75 კაპ., ცალკე ნომერი — 3 კაპ., ფასი განცხადებისა: ლებრივი სტრიქონი „პეტრიტი“ პირველ გვერდზე — 10 კ. მეორეზე — 5 კაპ.
თბილის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბის“ და „ცნობის“ ფურცლის რედაქციაში
ქ. № 27, წერა-კითხვის გამავრც. საზოგ. კანცელარიაში და წიგ. გამომც. ქართველთა ამიანგო-კიოსკში (ქვეშევთის ეკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოწერული წერილები არ დაიბეჭდება. — დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელთან უნდა გამოიგზავნოს. — პირისპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმების გარდა, 11 საათიდან 1-ლ საათამდე.
ჩამაბისის კანტორა იმყოფება ვანკის დიდ ქუჩაზე, მარტოუხოვის სახლში, № 27.
ფოსტის ადრესი: Тифлиси, въ редакцію „Днище-Пурцели“ — „Моамбе“. ტელეფონი № 372.

მწუხარებით აღვსილი მშობლები ჯექ-
ს ნდრე ნიკოლოზის მე და თამარა და-
თის მე გვეფსიანება, რადგანაც შე-
უბა არა აქვთ პირადი მადლობა გა-
უხადონ ყველა იმ პირთ, ვინც პატი-
სცეს უღრვოდ გარდაცვლილის
უზრუნველყარის მათი შვილის სონას
წინებას, გულ-წრფელ მადლობას უც-
დებენ ყველას. (1—1)

ტფილისის გერბი
ამკურნალო
მიხილ გადმავანშილისა.
ზადმუფთეს იდეებს უფველ დეკ.
კვირა უქმების გარდა,
და დღით:
ა. გიგინაძე — კბაღის სნეულებანი 8 —
საათამდე.
ბ. გიგინაძე — გვერდების და
ფასი ექსტრემით — 9—10 ს.
გ. გიგინაძე — ფრის, ექსისა და ტბირა-
11—12 საათამდე.
დ. გიგინაძე — კბაღის სნეულებანი
10—12 საათამდე.
ე. გიგინაძე — თვალის 11—12 ს.
ვ. გიგინაძე — ბაქმე-ბაქმის 11—12 ს.
ზ. გიგინაძე — გვერდების და შინა-
12—1 საათამდე.
თ. გიგინაძე — შინაგანი და საბაგრა-
12 ს.
ი. გიგინაძე — სადარბაზო — 12 1/2
საათამდე, სამშაბათობით 3—4 საათამდე.
კ. გიგინაძე — სიფილისის, კანისა და
რღისი — 1 1/2—2 საათამდე.
სა და დღით:
ა. გიგინაძე — დედათა სნეულებანი
— 6 საათამდე.
ბ. გიგინაძე — შინაგანი (სტამპის
მეფობისა) და მარა-ქიმიური გამოკლე-
— 5—6 საათზე.
გ. გიგინაძე — გვირგვინი — 10—12 ს.
დ. გიგინაძე — აქვს სწავლი ოთახება.
ე. გიგინაძე — და დარბაზის 50 კ.; მუ-
რების — მარაგებით, კრატე 4 მან. დღე და
კვირა — ერთი კრატე დარბაზისთვის უფასო.
ზ. გიგინაძე — ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი
საშვილის, № 21 (გარანგოვის ძეგლის
დახმარ.). ტელეფონი № 274. (წლ.)

ვის უნდა ღარიბს ჩვენი მიწა?
ერთ ჩვენ წერილში*) ჩვენ შევეხეთ ქარ-
ს მიწა-წყლის ბედ-იღბალს და, სხვათა
რის, ის აზრი გამოვსტეხეთ, რომ ჩვენ
და ვეცადეთ, რომ ჩვენი მიწა ქართვე-
ლს შევარჩინოთ. ამის შესახებ ჩვენ ორ-
ი საყვედური მოგვივიდა. ერთის მხრივ
საყვედურებენ, რომ ჩვენი დასკვნა მკა-
რად გამოსახული არ არის, წერილიდან
სჩანს, საჭიროა თუ არა, რომ ჩვენი
გლეხკაცობის ხელში გადავიდესო.
მხრის მხრით გვისაყვედურებენ, რომ
თავდა-ზნაურობის ინტერესების წინა-
შედეგი აზრები გამოვსტეხეთ და იმის ცდა-
ს გავრთ, რომ მათ ეხლავე უსათუოდ მიწა
შეგვრთვით. რათა ამ ორ მოპირდაპირე
საყვედურს საფუძველი ავაყალიბოთ, ჩვენ
მოდებთ — ზრინცაზაზაზაზა ჩვენ იმ აზრისა

ვართ, რომ მიწა, ეს საწარმოებელი იარა-
ღი, მწარმოებლის, ე. ი. გლეხის ხელში
უნდა გადავიდეს, მხოლოდ რადგან ეს
ზრუნველად არ მოხერხდება ამ ჟამად,
ამისათვის ჩვენ უნდა ვეცადოთ, რამდენა-
დაც შეიძლება, გლეხ-კაცობას ვაყვავინოთ
გასაყიდი მიწა და რასაც იგი ვერ შეისყი-
დის, უფულოდ მისცე. სხვა მიზეზების გამო,
ყოველი ღონისძიება უნდა ვიხმაროთ, რომ
იგი ჩვენს თავდა-ზნაურობას შეურჩინოთ.
ასე რომ ჩვენი მიწა, გარემოების და დროე-
ბის მოთხოვნისათვის, ქართველთა უნდა
დარჩეს, ე. ი. ყოველ იმ ქართველს, გა-
ნურჩევად წადებისა, ვინც კი შეიძლება
გასაყიდი მიწის შეძენას. იმ წერილში ჩვენა
ვსტეხეთ: „ჩვენი მიწა-წყლის უცხოელ ბის
ხელში ჩაგარდნას, ისევე, თუ კი შეიძლება,
ქართველ თავდა-ზნაურობას შერჩეს იგი.
ქართველი ხალხის ინტერესი ამასაც კი
მოითხოვს“. ქართველი ხალხის ინტერ-
ესია — ჰქონდეს მას საცხოვრებელი მიწა-
წყალი. მხოლოდ თუ ჩვენ მიწას უცხოე-
ლები დაეპატრონებიან, ქართველ გლეხის
ხელში იგი ვეღარ ჩაგარდება. ასე რომ ჩვენ
წინ ამგვარი დილემა: ჩვენსაზნაურს მამული
ეყიდება, გლეხს იმისი ყიდვა არსებულ პი-
რობებში არ შეუძლია. დავებმართოთ თუ არა
აზნაურს, რომ მან დროებით მაინც არ და-
პატრონოს მამული, თუ გულგრილად უყუ-
რობს ქართულ მიწას?
გადასვლას? ჩვენ იმ აზრისა ვართ, რომ,
საზოგადო ინტერესის მიხედვით, საჭიროა ამ
აზნაურს დავეხმაროთ. თავდა-ზნაურობის მი-
წის მფლობელობის დაცვის საჭიროება გამოიწი-
ნა ჩვენს გლეხ-კაცობის ინტერესით,
რადგან ჩვენსაზნაურის ერთად მამულ-დედუფა
გლეხ-კაცობის და ქართველ მწვერულების (გა-
ნურჩევად წადებისა) შემკვიდრებასა და
რადგან სხვის ხელში გადასვლასთან ერთად ეს
შემკვიდრებას სმუდამოდ დაკარგავს. ამ გვე-
რად ვუბნახებთ იმით, ვინც ჩვენს ნაწი-
რებს „ფეოდალების“ მიდგომილობას სწა-
მებს. მხოლოდ ჩვენი მეორე პასუხი, გამო-
წვეული იმ საყვედურით, ვიკომ ჩვენ ნა-
წერებს გადამეტებული „ემოკრატიზმი“
ეტყობა, ჩვენ ვასაბუთებთ შემდეგის მო-
საზრებით.
როდესაც ჩვენ ეროვნულ ვლაპარაკობთ,
ჩვენ უნდა გვქონდეს მდგომარეობაში იმის-
თანა ნივთიერი და უსივრცე პირობები,
ურომლოდაც შეუძლებელია ხალხის წარ-
მატება. ჩვენი ეროვნება ცარიელი სიტყვა
იქნება, თუ ჩვენ ვეცადეთ ჩვენი ხალხის
ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესებას.
ჩვენი ეროვნულ აღორძინება დამოკიდე-
ბულია ჩვენი არმოებელი ხალხის, უმრა-
ველსობის კრძალვებზე. ამისათვის ჩვენ
ეროვნულ ელში ხალხის ნივთიერი მდგო-
მარეობის უმჯობესებას პირველი ადგი-
ლი უნდა უკუჩვენოს. თუ ამაში ჩვენ დავთან-
ხმდებითა თუ მხედველობაში მივიღეთ
ჩვენი ქრის აწინდელი უკიდურესი მდგო-
მარეობა, მაშინ ჩვენთვის ცხადზე უცხადესი
იქნება, საჭიროება გლეხ-კაცის მიწის-მფლო-
ბის კითხვის მკვიდრ საფუძველზე და-
ყვანისა.
ჩვენი ერთი ყურადღება ჩვენს სინამდვი-
ეს. ჩვენს გლეხ-კაცობას სოფელში 112,861
მწარმოებლად სარჩენი კაცი ჰყავს*). ამას-

თან ჩვენი გლეხი იხდის საერო და სახელმ-
წიფო გარდასახადს. (ამ ბოლო დროს სა-
კომლო გარდასახადის გაუქმების გამო სა-
ხელმწიფო ბეგარა მას ცოტა არ იყოს შე-
უმცირდა). მხოლოდ რა ეკონომიური პირო-
ბებში სცხოვრობს ჩვენი გლეხი? ღრუბრით
გადაფარული გლეხი არც ყმა, არც თავი-
სუფალი მიწად მოქმედს. მას აქვს „ნადე-
ლი“, მიწომილი მიწა, რომლის შესყიდვით
იგი ზღვრა თავისუფალ მეურნედ. სანამ კი
გლეხი ამ „ნადელს“ შეისყიდდეს, იგი უფ-
რო ყმას მიიღებს, რადგან ის მებატონე-
საგან სრულ დამოკიდებულებაშია. გლეხი
მიწის შემოსავლიდან ნაოთხალს იხდის. ამ
ნაოთხალში მიწის სარგებლობის უფლების
ფასიც გამოისახება და მისი შრომის და
მამულის გაუმჯობესების ფასიც. ასე რომ
დროებით-ვალდებული გლეხი ფაქტურად
ძველ ყმას მოგვაგონებს, რადგან მას ჯერ
არ აქვს კერძოდ საკუთრება. შესყიდვის
პროცესის ტფილისის გუბერნიაში უჩი-
ნარია. 24 წლის განმავლობაში გლეხ-კა-
ცობამ (1888 წლის ცნობებით) 264 „ნა-
დელი“ შეისყიდა — სულ 245,333 მანეთისა.
და თუმცა ქუთაისის გუბერნიაში ამავ 24
წლის განმავლობაში 4,000,000 მანეთი
იყო დახარჯული „ნადელების“ შესყიდვა-
ში, მხოლოდ ეს დიდი თანხა იმის მაჩვენე-
ლელია, რომ იმპერიის ვიწროობის გამო *)
...-სთან ძვირია (200—300 მან. ერთი
დსეტე). შედარებით ამერეთთან იმერეთში
მეტე „ნადელი“ შესყიდული. მხოლოდ
ამ ორ გუბერნიაში დროებით-ვალდებულ
გლეხთა რიცხვი მაინც თვალსაჩინოა, თუ
მივიღებთ მხედველობაში, რომ ორ გუბერ-
ნიაში გლეხკაცობას მხოლოდ 416,644 დეს.
ეკუთვნის 2,491,426 დსეტენიდან. ისიც
არ უნდა დავივიწყოთ, რომ ამ რიცხვში
სახსრად გლეხთა საკუთრებაცაა ჩარი-
ცხული. სახსრად გლეხების საკუთრება კი
საკუთრებად არ ჩაითვლება. სახსრად გლე-
ხი მიწის სამუდამო მოსარგებლეა და არა
მისი მოსაკუთრე (постоянное пользование,
а не собственности). სიტყვა „სამუდამო“
თავის შინაარსის ზიხედით არ უნდა ავ-
სნათ. „სამუდამო სარგებლობა (სახსრად
გლეხების შემთხვევაზე) ნიშნავს სარგე-
ბლობას იმ დრომდე, რა დრომდეცაა ამ
გვარი „სარგებლობა“ არ ეწინააღმდეგე-
ბა რომელიმე საზოგადო ან სახელმწიფო
ინტერესს. ჩვენს სახსრად გლეხს შეიძლე-
ბა წაერთვას მიწა, თუ ეს მიწა საჭირო
იქნება ტყის მოშენებისათვის, ფერმების
და სკოლების დაარსებისათვის, სარწყავი
არხების გაყვანისათვის და სხვა საზოგადო
მოთხოვნილებებისათვის და სახელმწიფო მო-
სახურებისათვის. ტფილისის გუბერნიაში
თითო სახსრად სულზე მიწომილია 1,72
დსეტენა, ქუთაისის გუბ. — 0,77 დეს. რა
უნდა დარჩეს მას, სხვა და სხვა საზოგადო
და სახელმწიფო მოსაზრებისათვის მისი პა-
ტარა „ნადელი“ რომ დაქუცმაცდეს? აი-
სათვის სახსრად გლეხთა ეკონომიურ
მდგომარეობა ერთ დროში შეიძლება ხიზ-
ნების მდგომარეობას დაემგზავნოს. გადავე-
ლოთ თვალი სახსრებსაც. საქართველოში
ითვლება თითქმის 50 ათასი ხიზათი. ძველი
აღათის მიხედვით, ხიზნებს სამუდამოდ იმ
მიწების სარგებლობის უფლება ჰქონდათ,

რომლებზედაც ისინი იყვნენ შეზავნულები.
მებატონეს აძლევდნენ ისინი განსაზღვრულ
ბეგარას და ხიზნების ეკონომიური მდგო-
მარეობა ბევრ ადგილებში ყმების მდგომა-
რეობასა სჯობნიდა. 1891 წლის კანონის
ძალით ხიზნების ნივთიერი მდგომარეობა
იცვლება. კანონმა სცნო ისინი მოიჯარად-
რედ. ნამდვილად კი ხიზნები მოიჯარად-
რები არ არიან, რადგან ყოველი მოიჯა-
რადე დადგენილ პირობებს უნდა აკმა-
ყოფილებდეს — მან უნდა იკლდეს მამულის
მიჯნები, საიჯარო უფლების ფული უნდა
გადაიხადოს, საიჯარო ვადაც უნდა ჰქონდეს
განსაზღვრული. ჩვენი ხიზნები არც ერთ
ამ პირობებს არ ასრულებენ. ამისდა მიუ-
ხედავად ისინი მოიჯარადრედ არიან ცნო-
ბილინი. ამისათვის ისინი მემამულეს სრულ
უფლებაში არიან ამ ჟამად, რადგან მას
(მემამულეს) მათი (ხიზნების) მიწიდან აყრის
უფლება მიეცა. მართალია, ამ შემთხვევა-
ში მებატონემ უნდა უზღას ხიზანს. მხო-
ლოდ ეს საზღაური ძირითად მცირეა, იგი
ვერ უზღავს ხიზანს შრომას და კირნა-
ხულოს.
ასეთია ქართველ გლეხთა ცხოვრების
სურათი. ჩვენ ვნახეთ, რომ დროე-
ბით — ვალდებული გლეხი ფაქტურად ყმო-
ბიდან არ არის განთავისუფლებული, სახა-
ზარო გლეხის ბედ-იღბალი სახელმწიფო მო-
საზრების ხელმძღვანელობის დამყარებული, რაც
შეეცება ხიზნებს, ისინი მემამულის სრულ
უფლებაში იმყოფებიან, რადგან არა მოი-
ჯარადრენი მოიჯარადრებათ ითვლებიან.
თუ ჩვენა გვსურს ჩვენს ეროვნობას მკვიდ-
რი საფუძველი დაუდოთ, მივაქციოთ ჩვენი
უპირატესი ყურადღება იმ გარემოებას, რომ
ჩვენი მწარმოებელი არ არის დამკვიდრებუ-
ლი იმ მიწაზე, რომელსაც იგი მშუშავებს
და რომელიც ჩვენს — საქართველოს ტერა-
ტორიას შეიცავს. დავებმართოთ გლეხკაცო-
ბას მიწის შეძენის საკმეში. რაც მან ვერ
შეიძინოს, შეურჩინოთ მიწა დანარჩენ ქარ-
თველობას. ამ განზრახვით საჭიროა ჩვენში
სპეციალურ ბანკის დაარსება. მხოლოდ რა
ხასიათის უნდა იყოს ეს ბანკი, ამაზედ შემ-
დეში მოვილაპარაკოთ.
ასე რომ ყველა ამ მოსაზრებიდან, ის,
ვინც „ფეოდალობას“ გვისაყვედურებს, და-
ინახავს, რომ ჩვენი სურვილი აზნაურთა მა-
მულის დაცვისა ტაქტიკის და არა პრინცი-
პის კითხვაა; ის კიდევ ვინც გადამეტებულ
„დემოკრატიზმს“ გვწამებს, დაინახავს, რომ
ჩვენი ეროვნული სიმაგრე დაფუძნებულია
ჩვენი წარმოებელის ნივთიერი გამაგრებაზედ,
ვინაიდან ყოველი ცოცხალი ერი შრომით
და მხნეობით სულდგმულობს. ამისათვის
თუ ჩვენ ჩვენს ეროვნობის გამაგრება-გამტ-
კიცებას შევუდგებით, არ შეიძლება არ ავა-
შენოთ მისი მომავალი შეურყეველ მიწის
საძირკველზედ
ახალი ჯგერაჟი.

ყურნალ-გაზეთებიდან
ივანოვი. დედაი ნიუსის ცნობით, ცნა-
ბაშა მადეაქმა ჩარფი დაჯდა გლასტერის
დოქტორალურ კლუბში სიტყვა წარმოსთქვა და,
სხვათა შორის, შემდეგი განაცხადა:
„თქმა მამაზიციანში ეხლაც უთანხმოებაა
ტრანსკასის ომის თაობაზე, მით მაინც უფლა

*) ჩვენი ეკონომიური პროგრამის გამო. მისი
აზნაურთა და 26,909 სასულიერო წოდების პირი.

*) Земельные вопросы. Туманова.

ლიბერალები და თითონ კონსერვატორების უმეტესობა კი თანხმანი არიან, რომ ეს ომი ცუდად და ინგლისისათვის სამარცხენოდ იქონიან. ლიბერალები ზარბაზნის არც იმ კანონპროექტების შესახებ აქვს უთანხმოება, რომლებიც მთავრობამ უარსა და სკოლების თანხაზე წარადგინა, — ერთი და მეორე ლიბერალებს სწორედ რომ სამარცხენოდ მიაჩნიათ. იმ საკითხის შესახებ, თუ რამდენად ინგლისი მომზადებული იქნა მთავრობის, თათქმის მთავრობის ევლას მომხრეებმა კერძო ჯანაყში და ზოგიერთმა თვით სუარს სიტყვებშიც აშკარად გამოთქვეს, რომ ომპოლიციის ზარბაზნის ეთანხმების, საზოგადოდ ესტანდარტში მთავრობამ ვერც შინაგან მმართველობაში, ვერც სავაჭრო პოლიტიკაში და ვერც სამხედრო საქმეში ვერ გამოიჩინა შინა და უნარა.

სამხრეთ-აფრიკა. დეჰარის გამარჯვებამ ინგლისის ჯარზე ფაქტობრივად დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა თუმცა ინგლისის საზოგადოებაზე, სწორედ ამგვარ დროს, სამხედრო ცნებების მიუხედავად, გაზეთებში კიდევ სხვა ბრძოლების თაობაზე ისეთი ცნობები დაიბეჭდა, რომლებიც შესახებ მთავრობა ხმასაც არ იღებდა. ამგვარ დროს ამოვი მოვიდა, რომ გენერალ ბუიერმა შესანიშნავად გამოაწვავა ბრეტონის ხელოვნება: 600 კაცი ტყვედ წაიყვანა, 400 დასტან და მოკლეს და 6 ზარბაზნად წართვა. ბურები კანის სახელმწიფო მხედრულ-ცხვან: ანგრევენ რკინის გზებს, თავს ესხმან ჯარებს და ქაჯებისად კი იღებენ. ევლას ეს ამბები დიდად მოქმედებენ ინგლისის საზოგადოებაზე და სწორედ სასაწყვეტო დროებში აგებენ. ურწმუნოებისად კი სწამდათ, რომ ზამთარში ბრძოლა დაწყდება; ბურები მხოლოდ ექსტენსიონიზმს, რომ სამხრეთ-აფრიკაში ზაფხულო იწყება, გაახლებენ სამხედრო მოქმედებას. ბურის იმედი ქრება, რომ ინგლისის ჯარი ამ ზამთრის განმავლობაში ბურებს უფლებას შეაპირებოდეს და ბოლოს მოუღებდეს. მაგრამ ბურები, რომლებიც ისეთი მხნე და მოხერხებული სარდლები ქვან, როგორც დეჰარე, ბუიერი და სხვ., ზამთარშიც კი არ აპირებენ დასვენებას და არც ინგლისელებს ასვენებენ.

ქრისტიან დევეტის შესახებ თითქმის ორი თვეა არა ისმის-რა, რომ ის უქმად და ტუპილად არ გაქრებოდა ამდენი ხანს — ეს ცხადია; ამიტომ უნდა ვიფიქროთ, რომ ინგლისის სამხედრო სამინისტრო იმის შესახებ ცნობებს არ აცხადებს. მხოლოდ კერძო ცნობებიდან გასკდების გაუგიათ, რომ კანის სახელმწიფო შესწავლ ბურების რაზმებს დევეტი უწევს ხელმძღვანელობას. კარდინალი დევეტის სანახად და მისთან მოსადაზაკებლად ორანგეს რესპუბლიკაში ეთათა. კანის სახელმწიფო შესწავლი ბურები სულ ორანგელები არიან და მეტად მოსურსებულად მოქმედებენ; ერთი ინგლისური გაზეთი სამართლიანად ჭეშმარიტს, რომ ამ მოქმედებაში დევეტის გამოწვევს ჭკუა სიანსა. გაზეთები იმასაც აქვეყნებენ უფრადღებს, რომ ბურები ტრანსვალში, თვით ბრეტონის ხელოვნებას, ორანგეს რესპუბლიკაში და კანის სახელმწიფო, ევლას მთელ სამხრეთ-აფრიკაში, ისე თავისუფლად დადიან, თითქმის იქ ინგლისის ჯარი არც კი იყოს და ამით ამტკიცებენ, რომ ინგლისი ტუპილად იქნა ორივე რესპუბლიკის დაპყრობის. დღეს, 29 მაისს, სწორედ ოცი თვე გახდა მას აქეთ, რაც ეს ინგლისისათვის უფრადღე და სამარცხენო ომი დაიწყო; 250 ათასი ინგლისელი ჯარის კაცი ამაოდ სდგომას ბურების პაწა რესპუბლიკების დაპყრობის, ვერც კანის სახელმწიფო ბურთან. ესტან, 20 თვის შემდეგ, ისე, როგორც პირველ ხანებში, ვერც იტყვის ბუკითად, თუ ვინ დასძლავს: მძლავრი, მთელ ქვეყნობაზე ბრძოლი სახელმწიფო, თუ ევლას კერძო პატარა ერის; რა გამოაწვავს: სიმდიდრე, თუ ზნეობრივი მშველბა, ჯარის სამრეწველ, თუ თავისუფლებისადმი სიყვარულით გამსჭვალული, თავისუფალი გიმნაზია?

საზარბაზმო. ამ დღეებში მინისტრების საბჭომ ხელი მოაწერა იმ დეკრეტებს, რომლებიც დადგინდა საკანონო სასამართლოს ვიცე პრეზიდენტი ბერნარდ უმთავრეს პრეკურატორად ინიშნა ლიურ-საფიურის საქმეში, უმადლეს სასამართლო

ში. ბერნარდ ამ თანამდებობას დერჟედის, ბიუფფეს და სხვათა საქმეების გარეგნის დროსაც ასრულებდა. ბერნარდის თანამდებობა დაინიშნა ომი უმთავრესი პრეკურატორის ამხანაგობი რამბო და ფურნო; პირველი ამოტანა მანაილუბას იღებდა იმ დროსაც, როცა პირველი შეთქმულების საქმე ირჩებდა. დღის დანიშნა ლიურ-საფიურის საქმის გასარჩევად სენატის პრეზიდენტ ფაფიურს აქვს მინდობილი. ჭეშმარიტად, რომ უმადლესი სასამართლო 7 თებთვეს შეიკრიბება.

შეპირებული შტაბები. ბერლინის ტაგელარ-ის ნიუ-იორკელი კორესპონდენტი იუწება, რომ ვაშინგტონის მთავრობამ შემდეგი გარდაწყვეტილება მიიღო კუნძულ კუბას შესახებ. ამ კუნძულზე ამერიკელი ჯარები იქნება დაუქმებელი იმ დრომდე, სანამ კუბის ეროვნული კრება, ამერიკის სენატის თანხმობით, კუბისათვის კონსტიტუციის არ შეიმუშავებს და სანამ ამ კუნძულზე ისეთი მთავრობა არ იქმნება განწყობებით, რომელიც ამ კონსტიტუციის თანხმად იქნება არჩეული.

ნიუ-იორკის ანარხისტებმა მოანდოეს, რომ განსვენებულ ანარხისტს ბრემის ძეგლი აუგონ; ამ ძეგლისათვის ფულის მოსაგროვებლად წარმოდგენის გამართვას აპირებდნენ და 4000 ბილეთი გაუშვეს კიდევ, მაგრამ პოლიციამ აღკვეთა ეს წარმოდგენა.

იტალია. ზაღატში დეპუტატებმა საკითხი აღიქმეს იმის შესახებ, რომ მთელს იტალიაში მეტად ცუდად, უმუშაოდ და უდიდრად ქცევიან ბავშვებს. კამათის დროს გამოარგეს, რომ ბავშვების მეტად ცუდ საქმეებზე ამუშავებენ, ისეთ ხელობაზე აყენებენ, რომელიც მეტად საშიში და მავნებელი იმათი ჯანმრთელობისა და სიცოცხლისათვის; მაგ., კუნძულ სიცილიაში გოგირდის მადნებში ამუშავებენ. ბავშვებს სახელო-გარეთაც ჰგზავნიან და იქ ადრეებს აკრეფიან, ქუჩა-ქუჩა ამდრებენ, სხვა და სხვა ფიგურებს აუდგენებენ. შინაგან საქმეთა მინისტრმა ჯერ-ჯერობით მხოლოდ ერთი დონისძიება მიიღო ამ უდიდრობის წინააღმდეგ: ზანზორტი არ მიეცეს იმ ბავშვებს, რომლებიც სახელო-გარედ დაუბრუნებენ წაყვანას. მაგრამ მცირე წყევსთა შრომა ფაირობაში ისევ უწინდებურად უწესრიგად სწარმოებს. გერმ. გაზ. „ნაც. ცაიტ“ ამ უჭინძნას ამის შესახებ, რომ იტალიის მთავრობამ ბერლინადუთქვა ხელს ბავშვებისა და ქალების მდგომარეობის გაუმჯობესებას, მაგრამ არცერთხელ არ შესრულა თავისი დაპირება; იტალიელი ბავშვები და ქალები ისევ ისე სიცოცხლე და უბედურ მდგომარეობაში არიან, როგორც იუენო.

აზსტრ-შინგარში. ერთს ოფიციალურ ვენურ გაზეთს უხგარბნია, თუ რამდენი წერადი და წიგნი ადრადღა ავსტრიის ცენზურამ 1900 წელსა. აღმოჩნდა, რომ ჩეხურ ენაზე დაწერილი ცენზურას დაუჭერა 1,368 წიგნი და წერადი, გერმანულ ენაზე — 1021, ხოლო ნურ ენაზე — 460, იტალიურ ენაზე — 221, კრატულ ენაზე — 117 და სხვა და სხვა ენებზე — 29.

ახალი ამბავი

ს. ჩანჩიუიდან (გურია) გვწერენ: „21 მაისს ჩანჩიუის ეკლესიაში, საცა დაკრძალული გვამი ამ სოფლის სიამაყის — გენატე ნინაშვილისა, მრავალი ხალხის თანდასწრებით გარდაცლილ იქმნა პანაშვიდი ყოვლად სამღვდლო გურია-სამეგ ელოს ეპისკოპოსის აღმსარებელს მიერ. პანაშვილის წინ აღმოსაბრძოლა ახალგაზდა ბლალ. მღ. ლუკა ბუნდამე მოკლე, დროს შესაფერი წიგნით წარმოსთქვა. სამი წლის შემდეგ ათიწელიწადი შესრულდება დიდად გენატე მიცვალებისა და ჩვენ ჯერ მის საფლავზე უბრალო წარწერაც არ გვაქვს. გონი არ გვეპატიება... საჭიროა, ჩემის აზრით, ესლავ გაიმართოს ხელის მოწერა და ათი წლის თავზე მაინც დავადგათ მცირე ძეგლი დიდ მოკირანხელს“.

გუშინ, 29 მაისს, კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების ზენობაში კრება ჰქონდათ ტფ. სახალხო კითხვათა და წარმა-

დგენათა კომისიის წევრთ. კრებას მოხსენიდა რუსულ, ქართულ და სომხურ სექციების ანგარიშები გასულ სეზონში მოქმედების შესახებ და შემდეგ მოხდა არჩევნები სამივე სექციის წევრთა. ქართულ სექციის წევრებად ამოირჩიეს: ქ. ბ. ბ. მ. ი. დემურასა და თ. გ. ქუთუაშვილი ბ. ბ. ი. ბარათაშვილი, ბესელიძე, გოცირიძე, თუმელო, შვილი, გ. რცხილაძე და ქართველიშვილი.

სადგურ გომში 17 მომავალ ივნისისათვის დანიშნულია საგანგებო კრება გარის მემაქვეთა სანდოკისა, რომელზედაც განიხილვენ საკითხს სინდიკატის თანხის გასაძლიერებლად წყაროს გამოძენის შესახებ.

ქუთაისიდან გვატყობინებენ, რომ წელს იქაურს სემანაძესა კურსა დაუმთავრებია 27 კაცს. აი ამათი გვარები: დგებუაძე ივ., მახარაძე გვ., აბეტაძე ნესტორ, არსენიძე რ., კვიკვიძე ლ., რობაქიძე გ., ტყეშელაძე ა., რიბალოსი ნ., ტოგონიძე ი., შვანგირაძე ილ., ქავთარაძე კ., ლომიძე ბიქტორ, ფერაძე (პირველი ხარისხით), ხოშტარია მ., მუსხერიძე რ., ფოცხვერაშვილი კ., სინიცი ა., გველეხიანი ს., უტუროვი გ., მესხი მ., ბერნადკი ირ., ომელიანოვსკი ე., ვაშაკიძე ალ., ხაჯოშია გ., ჩაჩუა გ., ცინცაძე გ., ჩომაიძე ი., ბაკურაძე ვ., ტალაკაძე პ. და აფხაზაძე ივ. (მეორე ხარისხით).

ტფილისის გუბერნიის თავად-ანაუ-რების დეპუტატთა საკრებულო თავს უყრის ცნობებს იმის შესახებ, თუ რა უფლებები აქვთ დროებით გადებული გლეხებს საბაღანობებზე. როგორც ვიცით, ეს უფლებები აქამდე ჩვეულებად არის დამყარებული და ამიტომ ხშირად უთანხმოება მოხდება ხოლმე გლეხებსა და მემამულეთა შორის.

ახალქალაქის მზრაში, ბორჯომის მაშულის ახლო, დამზადებულია 3000 დენსიტინა მიწა რუსეთიდან გადმოასხლებულთათვის. გარდა ამისა ჩვენ შევითქვით, რომ ის თავისუფალი სახაზინო მიწები, რომელიც ახლანდელად გამოიწერა, პირობით უნდა გასცენ, რომ თუ აღმოჩნდნენ გაცემულ ადგილზე დასახლების მსურველნი რუსეთიდან, იჯარის პირობა მაშინვე უნდა დაირღვეს.

ტფილისის ქალაქის გამგეობამ გადასწყვიტა ერთხელ კიდევ გაახსენოს ტრამვის უსახელო საზოგადოებას, რომ დროა წარმოადგინოს ელექტრონის ტრამვაის პროექტი.

კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების სადგომში სდომა ექმნება კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს, რომელსაც განსახილველად ექმნება ოთხი-ხუთი მიმდინარე საქმე.

როგორც ვიცით, კავკასიის სამეურნეო საზოგადოებამ ამირჩია თავის გაზეთისათვის სახელად „კამისია“. ამ ბოლო დროს ამ კომისიისა და ოფიციალურ რედაქტორ ა. ქალანთარს შუა უთანხმოება ჩამოვარდნილა, რადგან კომისიისა და ბ. ქალანთარს სულ სხვა და სხვა ნაირად ესმით თავ-თავთი უფლება და მოვალეობა. ბ. ქალანთარის აზრით, იგი ფაქტობრივ რედაქტორიც არ და როგორც ეგეთს, შეუძლიან არ დაბეჭდონ გაზეთში ისეთი წერილები, რომელსაც მოიწოდებს კომისია. ამ უთანხმოებამ შეზღუდულობით კი, ბ. ქალანთარს აქვს ისეთივე ხმა, როგორც კომისიის ერთ-ერთ წევრს, და მეტი არაფერი. კომისია სთხოვს მეურნეო საზოგადოების საბჭოს, მოკლე ანუ წარუდგინონ საზოგადოების წევრთა პებას ეს საკითხი და კომისიისაგან შედგენი პრეექტი გაზეთის ხელმძღვანელობისა. ნამდევ კი კომისია არ მიიღებს არავითა მონაწილეობას გაზეთის საქმეში.

გუშინ წინ კავკასიის სამოსწავლო ოქტის მზრუნველად ნამყოფი ბ. ანაგესკი იყო საკვირაო სკოლაში და გამოეთხოვა მასწავლებლებს და მოსწავლეებს.

ხუთშაბათს, 31 მაისს, კავკასიის სამეურნეო საზოგადოებაში დანიშნულმა სხდომა, რომელზედაც უნდა მომხდარიყო კონ საიუბილეო გამაღწევის ნაოხის გახელ-რობების მოწყობისათვის შესახებ.

გუშინ, 28 მაისს, ანუენერმა ზღაპრულადგინა ტფილისის ქალაქის გამგეობის ვეკილობა, რომლის ძალით იგი შეუძლებ ტრამვაის უსახელო საზოგადოების დიქსატორის თანამდებობის აღსრულებას. ვეკილობა მიუტია ბლანშისათვის რომ და არა უსახელო საზოგადოების გამგეობა.

დღეს სდომა ექმნება იმ მცირე მისიას, რომელსაც მინდობილი აქვს აშკარა უმწეოთა და ღარიბთა თავშესაფარად განსვენებულ ზუზანაშვილის სახელობაში.

დღესვე სდომა ექმნება ქალაქის ხელახლა სკოლის მცირე კომისიის.

დღეს, 29 მაისს, ტფილისის სამართლო ზაღატში განსახილველად ნიშნულია საქმე შორაპნის მზრის და სახერის ნაწილის ბოქალად ნამყოფი ფიცხელაურისა, რომელსაც ბრალად ედება სახერის დურგლის აწ გარდაცვალების მისიურადის გაღაზება და ამ დანაშაულობის დასაფარად ყალბი ოქმის შედგენა.

კვირას, 27 მაისს, არტისტიულ საზოგადოების დარბაზში გამართული იყო მხურა წარმოდგენა ბ. მანელიანის თანხმობით. წარმოდგენილი იყო ა. ცაგარელის 4 მოქმედებითი კომედია „ხანუკის თარგ. არაქსიანისა. ბ. მანელიანის თანხმობით 30 წ. ემსახურება სომხურ სცენაში (ამ ბოლო წლებში-კი დრო გამოშვებისა და სომხურ საზოგადოებისგანაც მიუღწევად პატივცემული არის.

ხანუკის როლს ასრულებდა ქ. ვარლამი (ეს პიესა დაბადებულია ქართ. სცენაზე გაბუნია-ცაგარისათვის და სომხურ სცენაზე ქ. ვარლამისათვის); ნიჭიერი არტისტი, როგორც ყოველთვის, ამ ღამის წარმოდგენაშიც მშვენიერი იყო; შესანიშნავი იყო ბ. მანელიანის აკოფის როლში; კვირველია, რომ ამდენი ხნის განმავლობაში შესუსტება არ ეტყობა მის თამაშში ძალიან კარგი იყო ბ. მირალიანი (ქართ. გენდევანოვი) გლეხ ტიმოთეს როლში; კარგად შეასრულა აგრეთვე ბ. არუთი ანტმა ენო ფანტაზიის როლი; კარგად შეასრულა მაქანკალი ქაბატუის როლი; ქიანმა; არა უმად-რა ბ. ბაბურიანცს. თ. ცაგარელის როლი; გვიკვირს მხოლოდ, რომ ბ. მანელიანის უკისრნია — კოტრიანის როლი დაწარჩენ მოთამაშეთა არა უმად-რა წარმოდგენის შემდეგ საზოგადოებამ დიდის ტაშის კერით გამოიწვია სცენაზე ტივცემული ა. ცაგარელი და ვაშას ძალით დააჯილდოვა იგი.

შემდეგ წარმოდგენილი იქმნა გ. სულუკიანის 1 მოქ. ფარსი „ოსკან პეტროპოლისი სიიქიოს“. ოსკან პეტროპოლისის როლს ასრულებდა ბ. მანელიანის და დღეს შთაბეჭდილება მოახდინა დამსწერ საზოგადოებაზე; კარგი იყო ბ. არუთიანის უმფროს ეშმაკის როლი; დანარჩენებს ეტყობოდათ როლის უცოდინარობა.

4 ივნისს ტფილისის ქალაქის გამგეობა წარუდგენს საბჭოს მოხსენებას ქაჯების საყვანოების შესახებ.

შაბათს, 26 მაისს, გასცენეს „გარანდამ ოტელში“ გარდაცვლილები ე. ემერაძის დაწვად ზრუბაშვილსა. გასვენებას დიდძალი ხალხი დაესწრა.

როგორც შევითქვით, აჭაფაქიძის წელის მძღვის უფროსი ბ. ლისიციანის სთხოვს ქალაქის გამგეობას, გადასცენ მცირე ნაძალადეთან არსებული წყლის რეზერვუარი. როგორც ვიცით, ქალაქის სანის ზღვრებში მდებარე წყლის მიღები და რამდენიმე უბრები აბარია ტენიკ ქურდიანს და კათა დასკირდა ბ. ლისიციანს ნაძალადეთან რეზერვუარი, თუ არ იმიტომ, რომ მისი იქონიოს ტფილისში მუდამ ყოფნისა. ქალის წყლისმილის დაწესებულებამ

კასიცი მუშების მზრუნველობას მიანდოს. ნაწილობრივ ბ. გამგეობის ანგარიშით კარგად, რომელიც თითქმის ყოველთვის გაცხელია.

„ნოვოსიბირსკი“-ს სიტყვით, მთავრობას დაელოდა ახალი პროექტი ურბანის განვითარებისა და მათ თანაშემწეობას არჩევნების შემდეგ. პროექტით, ამ პირთ აირჩევენ ხოლო საზოგადოებათა რწმუნებულებას კრების.

ს. სუფსაძის გვწერენ: „22 მაისს კომიტეტის მხრიდან ეკლესიაში მოწვევით გამოვიდნენ უცხოელთა თამაშების დროს ანგარიშით გატყევილი თაყვანისმცემი საზოგადოების პირის სახეში თავ. მაჩაბელი (ბაქალი). მაჩაბლის მორჩენა საეკლესიო ინტერესებს, დამახინჯებას მიანდ ვერ გრძნობა“.

26 მაისს სადგურ სანაინზე პატარა კარგა დაიხრჩა 11 წლის პატარა ქართველიც იმყოფებოდა ვაჭრის სულთნის მზრუნველობის ქვეშ.

შაბათს, 26 მაისს, შემდეგი შედეგად დატარდა ანგარიშის ქუჩაზე: საბურთალოს ქვეშევრდომნი ბაღდასარ სააკოვი არქის მაკაროვი შეხედნენ ღამის 10 სულთნის გუბერნიის მცხოვრებს მაჩაბისაინს და დაცინა თურმე და (ოპანესიანი კოქლია); ერთმთავრად, მაჩაბის, კოქლი ეშმაკი დაუძახნია ესიანციანთა. ეს უკანასკნელი მოთხოვნიდან გამოსულა და დანით დაუჭრია მაკაროვი ფეხში და სააკოვი მუცელში. ეს დაჭრილები საავადმყოფოში წაიყვანა სააკოვი მძიმედ არის დაჭრილი. ოპანესიანი მის სახლში დაიჭირეს; იგი არ გვთავის დანაშაულს, მხოლოდ თავს იმართლებს, რომ მოთმინებიდან გაყვანეს.

ს. აბაშიძის (სენაკის მაზრა) გვწერენ: „25 მაისს, შუადღეზე, გლეხს პანკის დავითს ხის სახლი (ოდა). ცეცხლი გაჩენის მიზეზი ის ყოფილა, რომ ქადაგებულან პერზე აბრეშუმის ქრის და ატყევიდა და თან აუტანიათ მოკლდებულობა ქრახი. ქრახიდან ცეცხლი მოედო ქრახი და ბურთულა ოდას და ნაქრატულად საწყალო ღარიბი გლეხის ოჯახი“.

24 მაისს, ღამით, პოლიციის მეცხრე ნაწილში ბრალდებული პანკის მმართველის ბ-ბ ბუტორიანის ქრახი შეპარულა ვიღაც ბოროტ-განმზრახველი, გზა საწვრი სტოლის უკრა და ამოუღია ქისა, ღამით 90 მან. ყოფილა და სურათებიანი 10 მან. საღარაბაზო ბარათი. მეორე დღეს ბარათები დაიღო ქალაქის ნაგლეგები უნახავთ იქვე პანკის ანოლ ბაღის ბურქებში ჩაყრილი. ქურდობა-ტყევი მიუტანიათ მებღელ ზურაბა პეტრეს ძე, რომელიც უკვე დაპატიმრეს.

საზოგადოების შემართო მორჩილი კრება.

შაბათს, 26 მაისს, საღამოს 9 საათზე, რომელსა და აზნაურო ბანკის სადგომში გა შეუძლებელ მოსწავლეთა დამხმარე ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურო საზოგადოების მორჩილი კრება. რასაც საზოგადოების გამგე-კომიტეტის აღმადგენ ტფილისში ამ ღამად არ იმყოფებოდა, ხოლო მისი ამხანაგი ავადმყოფობდა. კრებას ვერ დაესწრო, კრება და-კომიტეტის უფროს წევრის ნ. ზ. ანგარიშით თავმჯდომარეობით. ვიდრე საქართველოს განხილვის შეუძლებლობა, თავმჯდომარე, აღნიშნა რა, რომ წასულ წევრთა არაბრუნებულ კომიტეტის ყოფილი აღმადგენი გ. ქ. მამაძეშვიდი, მგოსანი რაფიელ ერისთავი და საზოგადოების მმართველი გ. ი. ზუბაძეშვიდი, სთხოვრებებს პატივი ეკათ განსვენებულთა სულიათვის ფეხზედ წამოდგომით, რაც კრებამ შეასრულა. შემდეგ კრებას წარედ-კომიტეტის მოხსენება გასულ წლის მოქმედების შესახებ. როგორც მოხსენებმა სჩანს, საანგარიშო წლის განმავლობაში, საზოგადოებრივი საქმიანობის შედეგად 597 მოწვევა, ამთავან 471 გარედ

მოსიარულე და 126 პანსიონერი. პანსიონერი ასე არიან განაწილებულნი: 26 საზოგადოების სრულ ხარჯზე სწავლობს, 35 საზოგადოების ნახევარ ხარჯზე, ხოლო 65 თავის საკუთარ ხარჯზე (შეაქვთ სკოლაში თითოს 200 მ.) გარედან მოსიარულეთაგან სწავლის ფასიდან გაუნთავისუფლებიათ 252 მოსწავლე. თუმცა სკოლაში შემსვლელთა მსურველი ძლიერ ბევრი იყო თურმე, მაგრამ კომიტეტი უფაქანობისა გამო იძულებული ყოფილა ბევრისთვის უარი ეთქვა მიღებაზე. საანგარიშო წელს ამ სკოლაში სწავლა დასრულებულთ დანიელ ყიფიანს, იოსებ კობიაშვილს და გრიგოლ შათირიშვილს სახელმწიფო გიმნაზიის მერვე კლასში ეგზამენი დაუტყობით და სამივენი საზოგადოების ხარჯით უნივერსიტეტში შესულან; ორნიც გ. გომელაური და ე. პაატაშვილი სახელმწიფო გიმნაზიის მერვე კლასში მიუღიათ.

სკოლისა და პანსიონის შესახებ გამგე კომიტეტს სათავად-აზნაურო ბანკისაგან მიუღია 61,056 მან. 14 კაპ. და სკოლის ჰქონია შემოსავალი 17,898 მან. და 60 კაპ., სკოლის შენახვა დამჯდარა 71,809 მ. 42 კაპ. ბოლო დანარჩენი ფული მოუხმარებიათ კომიტეტის კანცელარიისათვის, წასულ წლის ფაღების გასასტუმრებლად და სხვა და სხვა საქმიანობათათვის. საზოგადოების სახლს, რომელიც ტფილისში განთავსდა და ველიამინოვის ქუჩაზეა, შემოსავალი ჰქონია 15,980 მან. მდგომარეობა და რჩენილა ვალად 754 მან. 48 კაპ. წელს ამ სახლებიდან შემოსავალს მოეღიან 17,102 მან. ამჟამად სახლზე ბანკის თავნი ვალია 134,111 მან. 99 კაპ., ხოლო კერძო 13,777 მან. სკრის მამული კარგათ შეუმუშავებიათ. ვენახისათვის ღობე გაუმაგრებიათ, კარგა ძალი ხრიოკი აღგილი გაუსუფთავებ-შემოუღობიათ და ამერიკულ ვაზისათვის დაუმზადებიათ; ამ მამულში გაუკეთებიათ წისქვილი, რომელიც კოტაოდნს შემოსავალს მისცემს საზოგადოებას და სხ. საანგარიშო წლის განმავლობაში ამ მამულიდან შემოსავალი ჰქონიათ სულ 3531 მან. 48 კაპ., წისქვილის გასაკეთებლად 449 მან. 90 კაპ. დახარჯვიათ და 399 მან. 27 კაპ. ინვენტარი შეუძენიათ; ბანკში შეუტანიათ 1689 მან. და 73 კაპ. სულ მამულის ხარჯი ბანკში შეტანილი ყოფილა 4,668 მან. 72 კაპ. ამ ღამად სკრის მამულზედ ძირითადი ბანკის ვალია 21,844 მან. 61 კაპ.

ქალთა კომიტეტს, რომელიც აგროვებს თანხას დედათა მომავალ სასწავლებლის დასაარსებლად ამ ღამად აქვს ნაღდ ფულად 6418 მანეთი. 84 კაპიკი. და სარგებლიანი ქალაქიდან 17,600 მან. სულ 24,018 მან. და 94 კაპ. რადგანაც აღნიშნულ მიზნის განსახორციელებლად ეს თანხა მცირეა, ამიტომ იგი ისეთს საქმეში აქვთ, რომ იქიდან სარგებელი ემატება და როდესაც საქმიანობა მოითხოვს აღნიშნულს მიზანს მოხმარდება. კომიტეტს ღარიბ მოსწავლეთათვის აღმოუჩენია შემოწმება, 6 კაცი თავის ხარჯით ჰყოლია უნივერსიტეტში, 13 შემწეობა მიუცია ფულით და 72 კაცისთვის ტანისამოსი შეუკრია, რისათვისაც სულ ხარჯი მოსვლია კომიტეტს 2,966 მან. 77 კაპ.

კრებამ თითქმის უკამათოდ დაამტკიცა ანგარიში; ამასთანავე, თავმჯდომარის განცხადების თანახმად, ნება მიეცა კომიტეტს შეიძინოს სკრაში ერთი დღიური ვენახი, რომელიც აღნიშნულ მამულის ერთ ნაქერს მიწას აშორებს მეორეს და რომლის გაყიდვაც მოუსურვებია მის პატრონს ბნ. გუგაშვიდის წინადადებით. აგრეთვე კრებამ დაავალა თავ. გ. ს. მიქელაძეს და ბნ. ი. გ. თულაშვილს მოელოპარაკონ სათავად-აზნაურო გიმნაზიის ახლო იმ ადგილის პატრონს, რომელსაც განუზრახავს ამ ადგილის გიმნაზიისათვის ღათმობა.

შემდეგ კრებამ კამათი გამოიწვია კომიტეტის მოხსენებამ იმის შესახებ, რომ, რადგანაც ჯერ სპენსიო კასის წესი არ

გვაქვს დამტკიცებული საკმაო თანხის უქონლობისა გამო, ამიტომ საქმიანობა შემოწმებად მანამდე ყოველ წლებით ვაძლიოთ მასწავლებლად ნამყოფ. გ. მთავარიშვილს, რომელიც სკოლას 16 წელიწადი ემსახურა და რომელსაც აღარ შეუძლიან მუშაობა, და გარდაცვალებულის მასწავლებლის ჯაჯანაშვილის ქვრივს.

კრებამ დაადგინა ადგილის მთავარიშვილს 534 მან., ხოლო ჯაჯანაშვილის ქვრივს 300 მან., კრებამ დაამტკიცა აგრეთვე ამ მიმდინარე წლის შემოსავალ-გასავლის ხარჯთ აღრიცხვა კომიტეტს ექვირება 63,710 მან..

დასასრულ, კრებას წარედგინა ვრცელი მოხსენება კომიტეტისა გიმნაზიისათვის ახალ შენობის მდგომარეობის შესახებ. სხვათა შორის, როგორც მოხსენებიდან *) სჩანს, სახლის ასაშენებლად მიუღია სათავად-აზნაურო ბანკისაგან სულ 47,568 მან. 52 კაპ თავ. კონსტანტინე ივანეს ძის მუხრანბატონისაგან 25 000 მან., გიორგი სპირიდონის ძის განძიელისაგან (1000 მან. გარდა იმისა, რომელიც წინად შეუწირავს, 430 მან.) ისაია ფურცელიძისაგან (წინად 10 მან.) 150 მან., ა. სარაჯიშვილისაგან 100 მან., ივანე ივაროს ძის მამინაშვილისაგან 100 მან., ა. ი. სავანელისაგან 50 მან. და სხვანი. სახლის შენების დროს წასულ წელს დაუხარჯავს 87,425 მან. 46 კაპ. გასავალი შემოსავალზე მეტი ჰქონიათ 8,976 მან. 77 კაპ. ეს მეტი ხარჯი დაუფარავთ საზოგადოების სხვა და სხვა თანხებიდან. დასასრულ, კომიტეტი აცხადებს, რომ წელს მას განზრახვა აქვს როგორმე იშოვოს 70,000 მან. და მთელი სახლის დახურვა წელსვე მოასწოროს. კრებამ ერთ ხმად დაადგინა უხვი შეწირულობისათვის საზოგადოების საპატიო წევრად ამორჩეულ იქმნენ თავ. კონსტანტინე ივანეს ძე მუხრან-ბატონი, რომლის სურათი დადგმულ იქმნეს კომიტეტის კაბინეტში, და ა. ი. ჯამბაყურიან-ორბელიანი, რომელმაც სათავად-აზნაურო სკოლაში სტიპენდიის დასაარსებლად შესწირა 4,000 მან. დასასრულ, უგან. თავ. ბ. გრუზინსკის წინადადებით, კრებამ დაადგინა უღრმესი მადლობა გამოუცხადოს საზოგადოების მხრით ყველა იმ პირთ, რომელთაც რაიმე დახმარება გაუწიეს კომიტეტს სკოლის შენობის საქმეში, მიუხედავად შემოწირულობის რაოდენობისა, რადგანაც თითოეული კაპიკი ხატავს შემომწირველის სურვილს საზოგადოებისადმი თანაგრძნობისასა.

კრება დასრულდა ღამის 11 საათზე.

სასამართლო

საქმე „კონტრაბანდისტების“ გამო ქუთაისში.

24 მაისს, დღის 11 საათზე, ქალაქ ქუთაისის მომრავლებმა მოსამართლემ დაიწყო განჩევნა დროის „კონტრაბანდისტების“ წარმადგენის დროს თეატრში 16 ახრდეს მომხდარ არეულობის საქმისა. ზოლიდის ოქმიდან სჩანს, რომ 16 ახრდეს ქუთაისის თეატრში მოსვლელ დასის მიერ წარმადგენი იქმნა დროს „კონტრაბანდისტების“ მიწვევით მოქმედების შემდეგ თეატრში აივნიდან გასისა სისინი, სტეგან და სკამების რახუნი. მომხდარ არეულობით უსარგებლოა ბ. ღამათიძეს და სკინსკე უსწრის დაეკ კვერცხი. ბ. ზოლიდის სტეგან არეულობის მოსახმარებელ და სინიშის დასის მიერ უსარგებლოა გასისა განკარგულება გაეყვანათ თეატრდან ზოგი სტეგანტაგანი. ზოლიდის სტეგანის განკარგულება მამიგვე სისრულეში მოყვანილ იქმნა, მაგრამ ამით არეულობა არ შეწყვეტილა და მესამე მეორე მოქმედების დროს სტეგან, სისინი, და სკამების რახუნი ხელახლა დასტეგან. ამასთანავე ვიღაცას „ქელორისა“ გაზიდ უნდა გაეგრძელებინათ თეატრის დროს, მის გამო ბევრი იძულებული იქმნენ თეატრიდან გამოსულიყვნენ. ბ. ზოლიდის სტეგანის განკარგულებით, ხელახლა იქმნენ დაპატიმრებული რამ-

*) ამ მოხსენებას ამ დღეებში მთლად დაგეგმულია.

დენიშე ზიანი. სულ ბრადეულობა სკამზე ახდა ათი კაცი: ექვსი სტეგანტი (გაბეჩია, ნიქოზანი, მეუნარგია, კანუხოვი, ნიქოზი, ნიქოზი) ერთი ფარმადგენი — აბაშიძე, რომელიც ზიანი — არაბიძე და ღამათიძე — დაკრძალა სკამზე თავ. ნიქოზი ნიქოზი; უკანასკნელის საქმე მომრავლებელ მოსამართლემ გამოძიებულს გადასცა.

სტეგანტებს კერესედიცს და ჩხეიძეს იცავდა ნაფიცი ვეჭიძის თანაშემწე ბ. თუმანიშვიდი; ბ. ბ. აბაშიძეს, არაბიძეს და სტ. გაბეჩიას ნაფიცი ვეჭიძე ბ. ჯაფარიძე.

მომრავლებმა მოსამართლემ მოწმეების ჩვენების ჩამორთმევამდე მიქმართა თვით ბრადეულობით კითხვით — სოფლიან ისინი თავის თავს თუ არა დასწამებდნენ.

სტ. ჩხეიძემ, კერესედიცმ, გაბეჩიამ, ნიქოზიამ, მეუნარგამ და ბ. არაბიძემ და აბაშიძემ განცხადეს, რომ მათ არ მოსწონდათ არც მსახიობთა უხეირო თამაშობა და არც თვით ზეისის ტუნდევური ხასიათი. უკმაყოფილების გამო სცხადებდნენ მათ მიქმართეს სისინი და არა სტეგანს, სკამების რახუნი და ქეიშიურა ობსტრუქციას, როგორც ეს ოქმში არის მოხსენებული. თავიანთ მოქმედებას ისინი სრულიად განიხილავდნენ სოფლიან, რადგანაც მათის, ყოროთ, ვეჭიძის უფლება აქვს განცხადოს თავის სულიერი მდგომარეობა ან ტაშის ცემით, ან ხმაურით.

ბ. ღამათიძემ განცხადდა, რომ მას არ შეეძლო გულ-დამშვიდებით მოეწმინა ისეთი უხეირო, ხელგუნებას სრულიად მოკლებული და თან იმ გვარი ტუნდევური ზეისა, როგორც არის „კონტრაბანდისტების“, რომელმაც სრულიად უხეიროდ მოქმედებდა სწორედ იმ დროს, როდესაც მოსამართლეს სრულიად უხეიროდ მოქმედებდა მოკლებული ებრაელთა ერს, მით უმეტეს, რომ უეჭოდ კარგად იცის, თუ როგორი თვლით უუფრებს დღეს ებრაელთა ერს არა მარტო უხეირო ხელის, არამედ ზოგი ინტელიგენტთაგანაც. თავის ზრის დასამტკიცებლად ბ. ღამათიძემ მოიყვანა მაგალითი თვით ქუთათურების ცხოვრებიდან. 1895 წელს, განცხადდა ღამათიძემ, სულ უხეირო მიწის გამო ქუთაისის მცხოვრებლებმა დაიწყეს ებრაელთა წინააღმდეგ მოძრაობა და სამი დღის განმავლობაში განუწყვეტლად სქესისა და ხეობის სტეგანტებს ებრაელებს. მაშინ ის თავად თანაგრძნობდა ებრაელთა მოწინააღმდეგეთა და გაეუფა ქსურდა მოწინააღმდეგის მიღება; მომხდარ რადესს საოქმო სასამართლოში მან გაიგონა ბრადეულობის სიტყვა ამ საქმის შესახებ და თან განუხილავდა განვითარდა, ნათლად შეიგნა, რომ ებრაელებს უსაფუძვლოდ სდევნიან და რომ ისინი დიხსნი არიან ისეთივე პატივისცემისა, როგორც დასრუნი ერნი. უფუფივე ამის შემდეგ, განცხადდა ბ. ღამათიძემ, რა გაეუფა რომ ქუთაისის თეატრში ახრებენ „კონტრაბანდისტების“ დადგმას, რომელიც მე სამი წლის წინად წავითხული მქონდა და რომლის შინაარსიც არ მომწონდა, — მეტად ადვილი და გადამწყვეტი უმაყოფილების გამო მხატვრულ წარმადგენის დროს სისინი, სტეგანი და სტეგანტები კვერცხის სრულიად დათვა ბ. ღამათიძემ სიტყვა, კვერცხის სტეგანს სრულიად გადამტეხული იყო ჩემის მხრივ, მომხდარ სისინი და სტეგან უფუფად კანონიერად მიმანია და თქვენც გთხოვთ ჩასთავალოთ კანონიერად; ამასთანავე არ შემიძლია არ ადგინო, რომ სუფორინის და ბოლკარინის კანონიერმა შეიძლება და ჩერნომორსკი ვესტნიკზე აღზრდილა საზოგადოებამ გამოიწვია თავის ტაშის ცემით ჩემი გადამტეხული მოქმედება.

სტ. კანუხოვმა განცხადდა, რომის ადვოკატმა მარტო მსახიობთა უხეირო თამაშობა და ზეისის უმინარსობა, არამედ ზოლიდის სტეგანის მოქმედებამაც. ზოლიდის სტეგანს ზარტყრდინ დაიძახა „Взять его“ „გაათრეთ ის“ და მოუთხოვა კანუხოვზე. უკანასკნელმა უპასუხა: „თუ ბ. ზოლიდის სტეგანს ქსურს ჩემი თეატრიდან გაყვანა, გთხოვ თავად მოაძინდეს ან და ბოქაუფი გამოგზავნოს, უბრალო ზოლიდის კაცისათვის“ „ГОРЮЩИЙ“ — სთავა კი მე საქმის დაჭერა არ მსურს. — თქვენ როგორც წესიერების და სიმშვიდის დამცველი, მის მაგიერ რომ მაგალითს უჩვენებდეთ სხვას, თავად ადევნეთ წესიერებას, რადგანაც მთელი თეატრის წინაშე ხმა მდგა და მო-

ურთიერთობა გაიძლია „ВЗЯТЬ ЕГО“ გაათრევით; თქვენ თუ გაქვთ უფლება განაცხადოთ გამოყოფა ტაშის ცემით, მეც მაქვს უფლება განაცხადო უმეორეოდ სისინით. სტ. კანუხი-ვი კანონიერად სთვლის თავის საქციელს.

ბრალდებული ჩვენების შემდეგ დაიწყო მოწმეების კითხვა.

მოწმე ექვმი ბ. კლუბოვი. მე აივანზე ვიყავი; მართალია პირველი მოქმედების შემდეგ გასმა სისინი, სტეგანა და სკამების რახუნები, მაგრამ ამავე დროს ისმოდა ტაშის ცემა; ვინ უსტეგანა, არ ვიცი, მხოლოდ დაინახე, რომ ადგიერთი სტუდენტთან — რომელი იყო არც ვიცი; სტუდენტი არც უსტეგანა და არც სისინი. ადგილმასთანვე, მინამ სისინს დაიწყო, მოდიმეისტრმა პარტურის პირველ წიბიდან ჯერ დაიძახა: „ВЗЯТЬ ЕГО“ გაიყვანეთ ის და შემდეგ ორივე წამის განმავლობაში: „ВЗЯТЬ ЕГО СИЛОМ“ — გაათრევით ის ძალით. სტუდენტმა მიიქცია საზოგადოების ყურადღება ხელების ქნევით და აღეგებოდა მდგომარეობით; მოუხდევდა ამის, მან მაინც ზედო ბიანდა, თუმცა ცოტა ხმა მდღა, მიმართა მოდიმეისტრს: „თუ გსურთ ჩემი აქედან გაყვანა გამოეხვეთ თვითონ, ან და გამოგზავნეთ ბოქალა; უბრალო მოდიმეისტრთან მე საქმის დაჭერას ჩვეულები არა ვარ. თუ თქვენ გაქვთ უფლება გამოხატოთ ტაშის ცემით გამოყოფა, მეც მაქვს უფლება განაცხადო ჩემი უსამოვნებობა. მოწმე უარს ჰყოფს, რომ მას არ განუცხადებია 16 პირის მოდიმეისტრისთვის არაფერი ქედრის გაზიარებას გარეგნულად.“

მოწმე თავ. დეგუბაძე. მე დავინახე თეატრში წარმოდგენის გათვალისწინებით; სტუდენტები სისინებდნენ, მაგრამ მათთან ერთად სისინებდა ბევრი სხვა.

მოწმე ბოქალა ტერ-ანტონოვი. მე ვიყავი 16 პირის თეატრში დანიშნული, ვიდექი მარცხენით აივანზე, კუთხეში. სტუდენტები ისხდნენ მარჯვნივ, ჩემს პირდაპირ. მეორე თუ მესამე მოქმედების დროს, კარგად არ მახსოვს, სისინი და წყევს, პირველად, მეორე სტ. კანუხი-ვი დაიწყო; იგი წარმოდგენის დროს დამჯდარი სისინებდა და მის გვერდში ვიდექი იატაკზე მაგრამ ფეხი დაჭრა. ბ. მოდიმეისტრმა უბრძანა ბოქალა ქაღიში დაიწყო: „გათრევით ის. ამაზე სტ. კანუხი-ვი უბასუხა: „თუ გსურთ ჩემი გაყვანა, მობრძანდით თვითონ, ან და გამოგზავნეთ ბოქალა მანდა, — სხვა რა უთხრა, არ მახსოვს. გვიტყვეს თუ არა ბ. მოდიმეისტრის ბრძანება, მე ვაგებოდე სტ. კანუხი-ვის სიტყვას და ჩემთან ერთად მოვიდა ბ. მოდიმეისტრის თანამედიც. ჩემ წინადადებაზე — წამოდიოთ, სტ. კანუხი-ვი მითხრა — თქვენ ვინა ხართ და როდესაც მას უბასუხა — მე ბოქალა ვარ — მე თქვე, მაშინვე გამოგზავნა ვინ უსტეგანა და სისინებდა არ ვიცი, მხოლოდ სტეგანა და სისინი სტუდენტების მხრიდან ისმოდა. მოსამართლის კითხვაზე — რას შერებოდა სტ. კანუხი-ვი მესამე მოქმედების დაწყების დროს, მოწმემ უბასუხა — არ ვიცი.

სტ. ჩაქვანის კითხვაზე — თუ რისთვის სტუდენტმა ბოქალა ფეხში ხელი, მოწმემ უბასუხა: „აბა თქვენ თავად წარმოადგინეთ, თქვენ სიმაღლე კაცს ფეხში ხელს როგორ ვტყუებო.“

სტ. გობეიას შესახებ არაფრის თქმა არ შემოდიოდა, განაცხადა მოწმემ.

ბ. არაბიძე იდგა სტუდენტების უკან, მაგრამ რას შერებოდა, არ დამინახავს. ბ. მოდიმეისტრის ბრძანებით, სტუდენტები მოდიმეისტრში წაიყვანეს ოქმის შესყენებად. მოწმე ხელ-ახლა აცხადებს, რომ მე არ ვიცი, ვინ მოახდინა არეულობა, ამასთანვე თან დამინახა, რომ სტუდენტები სკამების არახუნებდნენ, მაგრამ მას ჟულის დაკითხვაზე, რომელი იყო, მოწმე სუფილზე უთითებს და დაბრუნებით ვერც ერთს ხელი ვერ დადო.

მოწმე ქ. ნახარაგისა. სისინი და სტეგანა დაიწყო მეორე მოქმედების დროს; ვინ სისინებდა და უსტეგანა, არ ვიცი. ბ. მოდიმეისტრის პარტურიდან კომანდამ — „გათრევით ის“ გამოიწვია უსამოვნებობა თვით საზოგადოებაში და ზოგადრთობა გადევნა განაცხადს, — ნეტავ ვინცდეთ ვინ უფრო არდევს წესიერებას ბ.

მოდიმეისტრი კომანდობით, თუ ზევით აივანზე მეორე პარტურისკენ — ა.

მოდიმეისტრის მოსამართლის კითხვაზე: მოწმე მანამდე პირს და მისაბობა თამაში, თუ არა, მოწმემ განაცხადა, რომ მას არც თამაშობა და არც პირის შინაარსი არ მოსწონებია. რაც შეეხება პარტურს, მოწმე თანაგრძნობს, მხოლოდ არ მოსწონს საშუალება, რომელიც მიმართეს პარტურისკენ — ა.

მოწმე ინჟინერი ბ. ზაფრასკი პირველი მოქმედების დასასრულს ვიდექი აივანზე ქაღალდი ისრად, მეორე მოქმედების დასასრულს — ბ. მოდიმეისტრმა ხმა მდღა დაიძახა: „გათრევით ის, რომ წამის შემდეგ განიმეორა: „გათრევით ის ძალით. ვინ სისინებდა და უსტეგანა, არ ვიცი. ბ. მოდიმეისტრის კომანდისა შემდეგ პარტურში ბევრი ფეხზე წამოდგა და დერეფანში გამოვიდა, სტეგანა სურათში მდღა ჯანჯარი, უსამოვნებობის გამოცხადება და პარტურში ბევრი გაიძახა: „ვინ უფრო არდევს სისინებს — ბ. მოდიმეისტრი, თუ სტუდენტები?“

მოწმე ექვმი ბ. ჭიჭინაძე მეორე მოქმედების დასასრულს აივანზე გასმა სტეგანა, სისინი. ვინ სისინებდა არ ვიცი, მხოლოდ დაინახე სტ. კანუხი-ვი ფეხზე ადგარი. ბ. მოდიმეისტრმა უბასუხა მთელი თეატრის წინაშე დაიძახა: „გათრევით ის ძალით, რაზედც სტ. კანუხი-ვი ზრდილობიანად უბასუხა.

მოწმე ბოქალა ქაღიში. მე ვიყავი 16 პირის თეატრში დანიშნული. ვიდექი პარტურში ჩემ ადგილს. სისინის და სტეგანის დროს სტ. კანუხი-ვი გაიძახა: „თვითონ მოდიმეისტრი მობრძანდეს“, რით იყო გამოწვეული სტ. კანუხი-ვის სიტყვები, არ ვიცი. მართალია ბ. მოდიმეისტრმა მთელი თეატრის წინაშე უბრძანა მას წაყვანა მოდიმეისტრს, მაგრამ ვისი — არ იცის, რადგან ბ. მოდიმეისტრს გვარი არ უსხენებია. როდესაც პარტურიდან ზევით აივანისკენ წავედი, გზაზე კბილე ვნახე, რომ სტ. კანუხი-ვი მოჭყვდამ. დანარჩენების შესახებ არაფერი არ ვიცი, აცხადებს მოწმე.

მოდიმეისტრის მოსამართლის კითხვაზე, თუ არაფერი არ იცოდით, მას ოქმი რისთვის შეაყენეთ, მოწმემ უბასუხა — რომ ოქმი ბ. მოდიმეისტრის ბრძანებით შეაყენა. მოწმე აცხადებს, რომ სტ. გობეიას მას მოდიმეისტრს არ მიუყვანია და თუ ოქმი ნათქვამია, რომ სტ. გობეიას მოდიმეისტრს მიუყვანეს, ეს მხოლოდ უბრალო შეცდომაა.

მოწმე ბოქალის თანამედიც გუბარდო. პირველ ორ მოქმედების დროს მე შესავალ კარებთან ვიდექი. მეორე მოქმედება რომ გათვალა, მომესმა ხმაურობა. ბ. მოდიმეისტრის ბრძანებით, აივანზე ავედი ვინ ხმურობდა, არ ვიცი. მოდიმეისტრმა მოსამართლის კითხვაზე — სკამები დგას, თუ სკამ-ფოცინები იმ ადგილას, სადაც სტუდენტები ისხდნენ, მოწმემ განაცხადა, რომ სკამ-ფოცინები.

მოწმე ბოქალის თანამედიც ხეჩურაძე. მე ვიდექი ქანდაკაზე; თეატრში რასდროს, არ ვიცი. მეორე მოქმედების დროს შეიქნა სტეგანა, სისინი და სკამების რახუნები. სტ. კანუხი-ვი იძახოდა: „ჩემი წაყვანა მარტო მოდიმეისტრს შეუძლია.“ სტ. კანუხი-ვი მოდიმეისტრს მე წაგვიყვანა.

სტ. კანუხი-ვის კითხვაზე ფეხით წაიყვანეს ის, თუ ეტლით, მოწმემ ვერ დანახელებით განაცხადა: რომ ეტლით, მაგრამ შემდეგ, როდესაც სტ. კანუხი-ვი უბასუხა, რომ ის ფეხით წაიყვანეს და თუ ეტლებით, მოწმესაც დაასახელებს, მოწმემ უარს დაიწყო და სთქვა, კარგად არ მახსოვს — ფეხით წაიყვანა თუ ეტლით. მოწმეს არც ის მახსოვს, თუ ვის გადასცა სტ. კანუხი-ვი მოდიმეისტრს. დანარჩენ ბრალდებულთა შესახებ მოწმემ განაცხადა, რომ არაფერი არ ვიცი.

მოწმე ბოქალის თანამედიც ჩანკა. ვიდექი აივანზე მარცხენით-კუთხეში. ბ. მოდიმეისტრის ბრძანება არ გამოგონია. მსჯულის კითხვაზე რისთვის მიხვედით სტუდენტებთან და თეატრიდან გასვლას თხოულობდით, მოწმემ უბასუხა, რომ ის ბოქალა ტერ-ანტონოვის გან-

კარგულებაში იყო და რადგან ბოქალა ტერ-ანტონოვი მაგიდა სტუდენტებთან, ისიც თან გაქვდა მას. იმ ადგილას, სადაც სტუდენტები ისხდნენ სკამ-ფოცინები იატაკზე მიმაგრებული.

მოწმე მოდიმეისტრის კაცი სტეგანოვი. ვიდექი აივანზე მარცხენით, სტუდენტების პირდაპირ. ამტკიცებს, რომ სტ. კანუხი-ვი უსტეგანა, დანარჩენები კი სისინებდნენ. სტ. კანუხი-ვი ბ. მოდიმეისტრს დაუძახა: „თქვენ მიმართებთ მე? მაშ მე თქვენ განხევით თქვენ სივარსი“. სტ. ჩაქვანის შესახებ არაფერი ვიცი. ბ. არაბიძე სკამ-ფოცინს არახუნებდა.

დანარჩენი მოწმეები განთავისუფლდნენ.

მოწმეების შემდეგ სიტყვა სთქვას ნათესავს მსჯულის ბ. ჯაფარიძემ, ნათესავს მსჯულის თანამედიც ბ. თუმანიშვილმა და სტ. კანუხი-ვი. სიტყვებში ყველამ ის აზრი გაატარა, რომ პირს შინაარსით ვერ დაეკმაყოფილებს მსმენელს და თუ მას დაუმტკიცებთ მსაბოთა უხეირო თამაშობას, მაშინ თამაშად შეიძლება ითქვას, რომ ბრალდებულთ უფლება ჰქონდათ თავისი უსამოვნებობა გამოეხატებინათ სისინით, რაც ჩვეულებრივია და არც კანონის წინააღმდეგია. მოსამართლის გადაწყვეტილება ცნობის ფურცლისა მიუთხოველბა უკვე იცინა.

დეკრეტი

(„რუსეთის დეკრეტი სააგენტოსაგან“)

28 მაისი.

პრეზიდენტი 25 მაის საზღვარ-გარეთ, აკვამ გარდაიცვალა სახელმწიფო სათავად-აზნაურო და საგლეხო ბანკების მმართველი თავადი ლივინი.

ჩარჯუნი. პარაკლისის გარდაცვლის და დეკანოზ პოკროვისკის მიერ ნათქვამ სიტყვის შემდეგ იმიერ კასპიის მხარის უფროსის, ბუხარის ემირის და გზათა სამინისტროს წარმომადგენელთა და მრავალ მოწვეულ პირთა თანადანსწრებით გაიხსნა ამდღარიზე გაკეთებული ხილი. გენერალ ივანოვის მიუღწევი გადსქრა სამფეროვანი ლენტი და მაშინვე ათი ლოკომოტივი გაუშვეს ხილზე. შემდეგ ყველა დამსწრენი ჩასხდნენ მატარებელში, რომლით გადვიდნენ იქით ნაპირზე, სადაც გამართულ იქმნა საუზმე. გენერალმა ივანოვმა დალია ხელმწიფე იმპერატორის სადღეგრძელო; შემდეგ დალიეს სადღეგრძელოები ბუხარის ემირისა, სამხედრო და გზათა მინისტრების, ხილის ამშენებლების და დამსწრე სტუმრების. გენერალ ანენკოვის სასოგორად, უმღელის ნება-რთვით, ჩარჯუნი დაიდგმება მისი ძეგლი. საუზმის დროს ხილზე გამოჩნდა პირველი მატარებელი, რომელსაც დამსწრენი ურას ძაბილით მიეგებნენ. მატარებელი გაიქცა. გენერალმა ივანოვმა დაასახეურა მატარებელზე მსახურნი. შეიღსათზე ბუხარის ემირს სადილი ჰქონდა გამართული.

შაჰანი უნაშვი წყალმა იკლო.

ბარლინი. ბერლინის ბირჟის საფონდო განყოფილება დადგინა დღეს ფონდის საქმეებს დაუმართოს პროტესტი რუსეთის სამხრეთ-დასავლეთის რკინის გზების აქციონერებისა. გადაწყდა მხედველობაში მიიღონ ხოლმე ეს პროტესტი ყოველთვის, როდესაც აქაურს ბირჟის რუსეთის ფასიანი ქაღალდები მოუვა.

ბრისბი დღეს ზღვაში ჩაუშვეს გემი „მონგოლია“, ამშენებული აღმოსავლეთ ჩინეთის გზების რუსეთის საზოგადოების მიერ.

იოპაჰა. ვალდერზე მოვიდა კობეში ნაშუადღევს გემი „პერტა“-თი და მაშინვე ნაპირზე გადმოვიდა. ვალდერზე გულითადი მადლობა გამოუცხადა ბურგოპისტრს დახვედრისათვის და შემდეგ წავიდა გერმანიის საკონსულოში. დღეს დილით ვალდერზე გაემგზავრა ტოკიოსკენ. კველბარტის კუნძულზე მომხდარ უწყისობათა შესახებ სხვა და სხვა ხმები მოდის;

შხოლოდ მართალია, რომ შეტყობა მოქმედებისა და სხვა მკვიდრთა შორის კრისტიანთა და სხვა მკვიდრთა შორის პაიონი. ლიტონი, რომელიც ატყობინა ლური დეპუტატი, რომლითაც ატყობინა რომ მეფის მოკლას — შეტყობა მოქმედებისა აგვისტოს დამოღეს.

რედაქტორი გამომცემელი
ა. ჯეგინა. ა. ჯაბაძე

გამოსაღები ცნობანი

შეტკებურების ბარჯა 26 მაისს.

გვექვალის გურსი 3 თვით:	
ლონდონზე 10 გირვ. სტ.—ში	93
ბერლინზე 100 მარკაში	45
პარიზზე 100 ფრანკში	37
ლონდონზე ჩეკები	91
ბერლინზე	46
პარიზზე	
ბირჟის დისკონტი	
40/0 სახელმწიფო რენტა	96 1/8 გაყიდ.
41/20 შინაგანი სესხა 1893 წ.	100 მყიდ.
40/0 გირავნ. ფურც. სახელ. სა-	
ადგ. მამ. ბანკისა	96 გაყიდ.
50/0 1-ლ შინაგ. სესხის მომგებ.	
ბილ. 1864 წ.	364 1/4 გაყიდ.
50/0 მეორე შინაგ. სესხის მომ-	
გებ. ბილ. 1866 წ.	298 1/2
50/0 გირავნ. მომგ. ფურც. სა-	
ხელმ. საადგ.-მამ. ბანკისა	218 გაყიდ.
31/20 გირავნ. ფურც. იმავე ბან-	
კისა	89
50/0 ობლიგაციები ტფ. საკრუ-	
ლიტო საზოგ.	—
41/20 ობლიგაცი. იმავე საზოგა-	
დობისა	—
ტფილ. საადგ.-მამ. ბანკის 50/0	
გირავნ. ფურცლ.	—
41/20 გირავნობა ფურც. იმავე	
ბანკისა	—
ქუთ. საადგ.-მამ. ბანკისა 50/0	
გირ. ფურცლ.	—
50/0 გირავნ. ფურც. იმავე ბანკისა	—

მიმოსვლა ჩინის გზის მატარებლებში (ფრანგილებს გარედ ნაჩვენებია პეტერბურგის სააგენტოებში კი—ტფილისის).

ა) ტფილისიდან ბათუმისკენ: 1) სწრაფი მატარებელი გადის დღის 9 ს. 11 (10 ს. 9 წ.); 2) საფოსტო—გადის სადამ. 5 ს. 27 წ. (6 ს. 25 წ.); 3) სამგზავრო გადის დღის 6 ს. 49 წ. (7 ს. 47 წ.).

ბ) ტფილისიდან პაქოსკენ: 1) სწრაფი მატარ. გადის (მხოლოდ ხუთშაბათობით) დღის 9 ს. 17 წ. (10 ს. 15 წ.); საფოსტო—გადის დღის 11 ს. 48 წ. (12 ს. 46 წ.); 3) სამგზავრო—გადის სადამ. 8 ს. 18 (9 ს. და 16 წ.).

ტფილისიდან ვარსისკენ: საფოსტო მატარ. გადის სადამ- 10 ს. (10 ს. 58 წ.).

ტფილისიდან ბორჯომში: სამგზავრო მატარ. გადის შუადღის 1 ს. 40 წ. (2 38 წ.).

ბ) შუთაისიდან ტფილისამდე: 1) ტარ. გადის დღის 12 ს. 45 წ. (1 ს. წ.); 2) გადის შუადღის 11 ს. 40 წ. (12 38 წ.); 3) პაქომდე—შუადღის 2 ს. 32 (3 ს. 30 წ.).

შუთაისიდან ბათუმისკენ: 1) მატარ. გადის დღის 12 ს. 45 წ. (1 ს. 43 წ.); გადის შუადღის 11 ს. 40 წ. (12 ს. 38 წ.).

ბათუმიდან ტფილისამდე: 1) სწრაფი მატარ. გადის სადამ. 9 ს. 45 წ. (10 ს. წ.); 2) საფოსტო მატარ. პაქომდე გადის სადამ. 10 ს. 17 წ. (11 ს. 15 წ.); 3) მგზავრო მატარ. პაქომდე გადის დღის 15 წ. (9 ს. 13 წ.).

განცხადებანი

თხზულები

თ. რ. პრისტავის

I ბ რ ი

ფასი სამი აბაზი.

იყილება ქართველთა ამხანაგობის კითხვაში, ლორის მელოტიკის ქუჩ., ქვემოთ ეკლესიის პირდაპირ. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, Грузинское Издательское Товарищество.